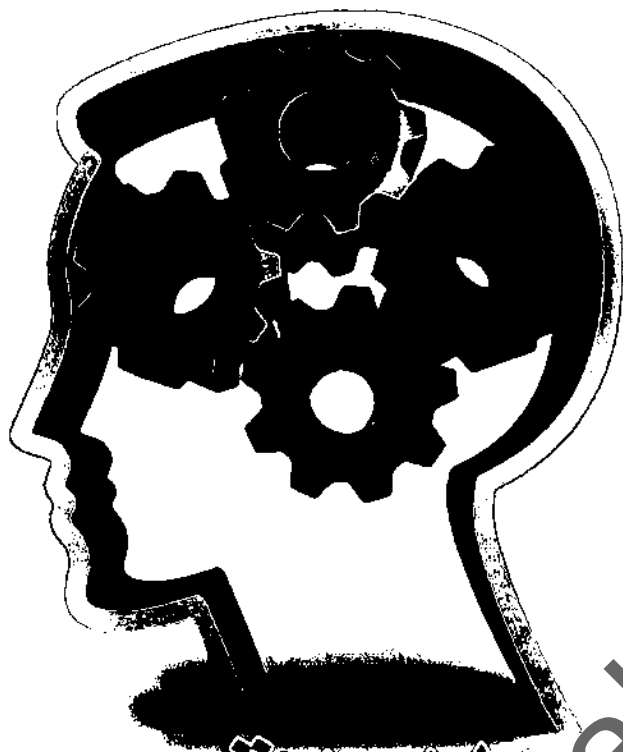

مدیریت

یا

رهبری آموزشی؟

چگونه مدارس امروز را موثرتر رهبری کنیم

مؤلف: دکتر دیوید سوزا

مترجم: دکتر فرخ لقا رئیس دانا

سرشناسه	دیوید سوزا
عنوان و نام پدیدآور	Sousa, David A.
مشخصات نشر	مدیریت یا رهبری آموزشی؟ چگونه مدارس امروز را موثرتر رهبری کنیم؟ / مولف دیوید سوزا، مترجم فرخ‌لقا رئیس‌دانا. ۱۳۹۰. تهران: عابد
مشخصات ظاهری	۲۴۵ ص.
شابک	978-964-364-978-4
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	
موضوع	The leadership brain : how to lead today's schools more effectively. c2003.
موضوع	رهبری آموزشی — ایالات متحده
موضوع	مدیران مدارس — ایالات متحده
موضوع	معلمان — ایالات متحده — روابط با مدیران
شماره افزوده	رئیس دانا، فرخ لقا، ۱۳۲۲ — مترجم
رده بندی کنگره	۱۳۹۰ س. ۴۹/۲۴۳۱۷۲۴۳ LB۹۲
رده بندی دیویی	۲۰۱/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۵۹۶۲۰

مدیریت یا رهبری آموزشی؟

چگونه مدارس امروز را موثرتر رهبری کنیم

مولف: دکتر دیوید سوزا

مترجم: دکتر فرخ‌لقا رئیس دانا

ناشر: عابد

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

انتشارات عابد

تهران، خیابان کارگر شمالی، ترسیده به بلوار کشاورز، خیابان قدر،

پلاک ۴، واحد ۱، تلفن: ۶۶۵۶۷۶۲۶

پیشگفتار مترجم

کتاب «مدیریت یا رهبری آموزشی» اگر چه به وسیله‌ی صاحب‌نظری امریکایی و برای جامعه‌ی امریکایی نوشته شده اما با توجه به مقدمه‌ای که نویسنده، دکتر دیوید سوزا، صاحب‌نظر مشهور تعلیم و تربیت در ابتدای کتاب نوشته است، می‌توان به عمق نارضایتی از وضعیت آموزش و پرورش امریکایی پی برد و اظهار تأسف از کمبودها و نقاط ضعف موجود در آن نظام و در نتیجه عدم کارایی و کارآمدی لازم یا مطلوب آن نظام در پیشرفت تعلیم و تربیت را به خوبی درک کرد.

از لابه‌لای نوشته‌ها و مطالب کتاب می‌توان به درستی فهمید که وجود ضعف در ساختار نظام اداری و سازمان‌دهی مدارس منطقه‌ای و محیط‌های یادگیری، نبود خط‌مشی‌ها و راهبردها و برنامه‌های اجرایی هماهنگ و منسجم، تربیت نادرست معلمان و مدیران به عنوان رهبران آموزشی، تکیه‌ی مبنایی بر الگوهای صنعتی، و برنامه‌های تجویزی و استاندارد مینا، عدم توجه به اخلاقیات و جنبه‌های معنوی آموزش، سیاسی کردن صحنه‌ی آموزش و عدم توجه کافی به جنبه‌های فرهنگی آن، همه و همه چون سدی در مقابل پیشرفت کیفی تعالی‌گرایانه تعلیم و تربیت قرار می‌گیرند و کوشش‌ها و تلاش‌ها را به بهایی نازل می‌فروشند.

مطالب و موضوعاتی که او در این کتاب مطرح کرده، صرف‌نظر از ذکر بعضی مصادیق و مثال‌های صرفاً بومی و منطقه‌ای، به نوعی، ارائه‌ی ایده‌ها، راه‌حل‌ها و راهبردهای مبتنی بر پژوهش‌هایی است که از ساختار و چگونگی کارکرد مغز انسان به هنگام یادگیری صورت گرفته و به گفته‌ی او هماهنگی با آن‌ها موجبات اصلاح و پیشرفت فرآیند یاددهی - یادگیری را فراهم می‌کند.

«یادگیری سازگار با کارکرد مغز» و «رهبری آموزشی سازگار با عملکرد مغز» چراغ راه ایده‌ها، نکته‌ها و توصیه‌های گفته شده در کتاب به وسیله‌ی نویسنده است. از مطالعه‌ی کتاب می‌توان به تفاوت‌های میان یادگیری و یادسازی پی برد، رجحان‌های نیمکره‌ای راست و چپ را شناخت و آن‌ها را مورد سنجش قرار داد و فرهنگ محیطی مدرسه و کلاس درس را مطابق با آن باز شکل^۱ داد. هم‌چنین با کسب بصیرت نسبت به عادت‌های ذهن در برخورد با مسائل می‌توان در مواجهه با معضلات به راه‌حل‌های عملی‌تر و کارا تر رسید،

۱- reshape.

سوء برداشت‌ها را حذف کرد و با تفاهم بیشتر به‌طور مشارکتی کشتی تعلیم و تربیت را هدایت کرد. علاوه بر این‌که مطالب این کتاب در حوزه آموزش دانش‌آموزان استثنائی اعم از سرآمد و کم‌توان نیز رهنمودهای ارزنده‌ای را ارائه کرده است، در پایان هر فصل نکته‌های شاخص و مسئله‌های قابل تحلیل و بررسی در موضوع، استخراج و درباره چگونگی برخورد با آن‌ها توصیه‌هایی به دست داده است.

در یک جمع‌بندی می‌توان گفت جز برخی از مثال‌های موردی بومی در بعضی از بخشی‌های کتاب که حاوی مصداق‌های محلی و منطقه‌ای است، بقیه مطالب، بیان صریح و روشنی از روش‌ها و فنون قابل اعمال و مستند به یافته‌های عملی - پژوهشی است که با برخی جرح و تعدیل‌های کوچک در جهت بومی‌سازی مثال‌ها و مصداق‌ها، در کلاس‌های درس و مدارس ما قابل اعمال است و مدیران و معلمان ما را برای ایفا نقش هدایت‌گری آگاهانه و عالمانه و کسب جایگاه رفیع رهبری آموزشی کمک می‌کند و رهنمودهایی را به دست می‌دهد که آن‌ها بتوانند جدا از اقدامات تجویزی نظام‌مند، دست به ابتکار عمل بزنند و با اتخاذ شیوه‌های خلاقانه هدایت تعلیم و تربیت امروز را که بیش از هر چیز به تعالی روح و روان و ارتقای روش‌های فرهنگی و معنوی نیاز دارد به دست گیرند و نقش‌های فرهنگی را به نقش‌های سیاسی غالب گردانند.

به تعبیر سوزا تغییر لازمه پیشرفت است، واحد تغییر در نظام آموزش مدرسه است و ابزار هر نوع تغییر معنادار در مدرسه معلم کلاس است و مدیر آن رهبر آموزشی است، مدیری که می‌تواند نقش دوگانه داشته باشد. او هم می‌تواند تسهیل‌گر تغییر باشد، اگر آگاهانه و عالمانه عمل کند و هم می‌تواند چون سدی در مقابل تغییر قرار گیرد اگر ناآگاهانه، خودخواهانه و کورکورانه عمل کند. مطالب این کتاب کمکی در جهت تسهیل‌گری تغییر است. امید است کوشش در ترجمه‌ی این کتاب خدمتی ولو کوچک، به جامعه آموزش و پرورش به حساب آید و مورد استفاده‌ی مفید واقع شود. هر گونه تذکر صاحبان نظر در ارتباط با ترجمه‌ی مطالب را پذیرا هستیم.

مترجم، فرخ‌لقا رئیس‌دانا

بهار ۱۳۹۰

درباره‌ی مؤلف

دیوید ا. سوزا^۱ (Ed.D.^۲) یک مشاور آموزشی سرشناس و بین‌المللی است. او در همایش‌های سازمان‌های آموزشی بسیاری شرکت کرده و مقاله ارائه داده است. هم‌چنین کارگاه‌های پژوهشی متعددی را در زمینه‌های آموزش علوم در صدها مدرسه و چندین دانشگاه در آمریکا، اروپا و آسیا برگزار کرده است.

دکتر سوزا دارای درجه‌ی کارشناسی از دانشگاه ایالتی ماساچوست در رشته‌ی شیمی، کارشناسی ارشد از دانشگاه هاروارد در رشته‌ی آموزش شیمی و درجه‌ی دکترای از دانشگاه روتگرز^۳ در همان رشته است. در تمام سطوح و دوره‌های آموزشی درس داده است و دارای تجربیات آموزشی ارزشمندی است. هم‌چنین در سمت‌های مدیریتی و رهبری در سطوح متفاوت آموزشی از مدرسه تا دانشگاه خدمت کرده و عضو یا مدیر چند انجمن آموزشی و پژوهشی بوده است.

او کتاب‌های متعددی را در حوزه‌ی علوم تألیف کرده و مقاله‌های بسیاری را نیز در موضوعات توسعه‌ی حرفه‌ای معلمان، آموزش علوم و پژوهش‌های مرتبط با مغز، تقریر کرده است که در مجلات معتبر آموزشی به چاپ رسیده است. در این کتاب^۴، دکتر سوزا با بهره‌گیری از یافته‌های علم عصب‌شناسی درباره‌ی کارکرد مغز انسان، رهبری آموزشی را تحلیل و توصیف کرده و راه‌کارهای مؤثرتر هدایت مدارس امروز را برشمرده است.

1- David A. Sousa

2- Doctor In Education

3- Rutgers

4- The Leadership Brain, 2003, Corwin Press, Inc. U.S.A.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
تغییر در مدارس ایالات متحده‌ی آمریکا	۱۵
درباره‌ی این کتاب	۱۸

فصل ۱

درک مفهوم رهبری مبتنی بر تفهیم و تفاهم	۲۷
مدارس به رهبران واقعی نیاز دارند	۲۷
ویژگی‌های یک رهبر	۲۸
انتظارات سازمانی	۳۴
سبک‌های رهبری	۳۵
من صاحب کدام سبک رهبری هستم	۳۹
تأثیر پژوهش‌های مرتبط با مغز بر رهبری	۴۳
نکته‌های مهم در فصل ۱	۴۵

فصل ۲

مرتبط کردن رهبری با عمل‌کردهای مغز	۵۳
ساختار مغز و نحوه‌ی عمل‌کرد و فعالیت آن	۵۳

۶۱	یادگیری و یادگیری
۶۲	کاربرد برای رهبران آموزشی
۶۸	خلاقیت
۸۱	تخیل یا تصویرسازی ذهنی
۸۵	نکته‌های مهم در فصل ۲

فصل ۳

۱۰۷	برنامه‌ی درسی سازگار با مغز
۱۰۸	انتظارات دانش‌آموزان از یادگیری
۱۱۳	تعیین آنچه باید آموخته شود
۱۲۱	تجدیدنظر در برنامه‌ی درسی
۱۴۰	برنامه‌ی درسی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه
۱۴۳	تلفیق فناوری با برنامه‌ی درسی
۱۴۵	دام‌های پنهان در راه تغییر برنامه‌ی درسی
۱۴۷	نکته‌های مهم در فصل ۳

فصل ۴

۱۶۳	آموزش و ارزشیابی سازگار با نحوه‌ی فعالیت مغز
۱۶۳	مؤلفه‌های آموزش سازگار با مغز
۱۸۴	ارزشیابی یا سنجش
۱۹۳	نکته‌های مهم در فصل ۴

فصل ۵

۲۱۷	ارزشیابی معلم
۲۱۸	الگوهای سستی ارزشیابی معلم
۲۲۰	ارزشیابی معلم برای قرن بیست و یکم
۲۲۶	طراحی یک برنامه‌ی جامع ارزشیابی معلم
۲۴۶	ارزشیابی مدیران و مسئولان اجرایی
۲۴۸	نکته‌های مهم در فصل ۵

فصل ۶

۲۷۹	رهبری اخلاقی و معنوی
۲۹۷	رهبری اخلاقی
۳۰۱	پژوهش‌های مربوط به منز و رفتارهای اخلاقی
۳۰۴	رهبری معنوی
۳۱۵	نکته‌های مهم در فصل ۶

فصل ۷

۳۳۱	تغییر فرهنگ مدرسه
-----	-------------------------

۳۳۱		انواع فرهنگ مدرسه
۳۳۳		هدایت و نظارت فرهنگ مدرسه
۳۳۴		نگرش‌ها و باورها درباره‌ی آموزش مدرسه‌ای
۳۴۶		نگرش‌ها و باورها درباره‌ی دانش‌آموزان
۳۵۱		والدین و فرهنگ مدرسه
۳۵۹		تغییر فرهنگ از طریق همکاری
۳۶۳		کارکردن با گروه‌ها
۳۶۹		مربط کردن برنامه رشد و توسعه‌ی کارکنان با فرهنگ مدرسه
۳۷۲		نکته‌های مهم در فصل ۷

فصل ۸

۳۹۵		یک کاسه کردن همه‌ی بایسته‌ها
۳۹۵		رویکرد استفاده از تمام مغز در رهبری آموزشی
۴۰۸		پرورش رهبران آموزشی
۴۱۲		نگهداری رهبران آموزشی
۴۱۷		نتیجه‌گیری
۴۱۹		نکته‌های مهم در فصل ۸
۴۲۰		واژه‌نامه
۴۲۶		منابع و مآخذ

